

Ärende Upphovsrättslig bedömning av IPTV

Sökande Hibox Systems Oy Ab

Given 16.11.2007

Sammanfattning

IPTV-verksamheten, så som den beskrivs i ansökan, innebär överföring av verk till allmänheten när televisionssignalen förmedlas vidare från servern till hushållen i ett slutet IPTV-nätverk. Antalet anslutna hushåll har betydelse. Det kan vara fråga om vidareändning i den mening som avses i upphovsrättslagen 25 h §.

BEGÄRAN OM UTLÅTANDE

Hibox Systems önskar att upphovsrättsrådet ger sitt utlåtande gällande den upphovsrättsliga bedömningen av IPTV-nätverk (TV-distribution baserad på internet-protokoll). Begäran om utlåtande gäller främst IPTV-nätverk som installeras i bostadshöghus, dvs. nätverk där användarna tar del av TV-signalen för privat bruk.

Sökanden önskar följande utlåtanden:

- 1) Är det fråga om en överföring av verk till allmänheten när televisionssignalen förmedlas vidare från servern till hushållen i ett slutet IPTV-nätverk? Är antalet hushåll som kopplats till IPTV-nätverk relevant?*
- 2) Om det är fråga om en överföring av verk till allmänheten, är det en samtidig och oförändrad vidareändning av en televisionssändning som avses i upphovsrättslagen 25 h § när TV-signalen distribueras i IPTV-nätverket?*
- 3) Förutsätter IPTV-nätverket sändarföretagets samtycke enligt upphovsrättslagen 48 §?*

4) Är det fråga om en tillåten framställning av enstaka exemplar för enskilt bruk när en användare i IPTV-nätverket bandar in ett program på IPTV-serverns hårddiskiva?

Omständigheter i saken

Enligt sökanden leds den digitala TV-signalen i IPTV-nätverket (exv. från ett kabel-TV-bolag) till en IPTV-server som installerats i huset. Signalens transportströmmar som innehåller de olika kanalknippena delas upp i servern så att varje kanal sänds ut i en egen transportström. Sändningen och alla övriga funktioner såsom flerljud och textning förblir oförändrade och är fullt tillgängliga för användaren.

Med hjälp av nätverkskablar kopplas hushållen till servern. Hushållen kan därefter ta emot TV-signalen från servern i sin dator eller, med hjälp av en digitalbox, i sin TV. Uppkopplingen till nätverket kan noggrant kontrolleras eftersom enbart de hushåll till vilka nätverkskablar har dragits från IPTV-servern kan ta del av signalen. Signalen förmedlas därmed vidare till en noga definierad slutna krets.

Vidareförmedlingen av signalen från servern kan jämföras med traditionell kabel-TV där en signal leds till huset och sedan delas upp och förmedlas vidare till de enskilda hushållen.

IPTV-servern kan vidare utrustas med lagringsutrymme, vilket möjliggör att användarna kan lagra TV-sändningar på servern. Användarna kan således med hjälp av sin dator eller sin digitalbox ställa in vad de önskar banda. Materialet lagras sedan på IPTV-serverns hårddiskiva och är tillgängligt för användaren tills han raderar det lagrade materialet från hårddiskivan. Materialet är enbart tillgängligt för den användare som ställt in lagring av materialet.

UPPHOVSRÄTTSRÅDETS UTLÅTANDE

Upphovsrättsrådets svar på frågorna ges med den reservationen att de helt baserar sig på beskrivningen i ansökan och dess fakta.

Om upphovsrätten

Enligt upphovsrättslagens (URL, 404/1961) 1 § har den som har skapat ett litterärt eller konsnärligt verk upphovsrätt till verket, vare sig det utgör en skönlitterär eller beskrivande framställning i skrift eller tal, ett musikaliskt eller sceniskt verk eller ett filmverk, ett fotografiskt verk eller något annat bildkonstverk, ett alster av byggnadskonst, konsthantverk eller konstindustri eller har kommit till uttryck på något annat sätt. Listan i 1 § är inte uteslutande.

URL 2 § handlar om ekonomiska rättigheter. Upphovsrätt innefattar, med vissa inskränkningar, uteslutande rätt att förfoga över verket genom att framställa exemplar av det och genom att göra det tillgängligt för allmänheten, i ursprungligt eller ändrat skick, i översättning eller bearbetning, i annan litteratur- eller konststart eller i annan teknik.

Enligt URL 2 § 3 mom. görs verket tillgängligt för allmänheten bl.a. när verket överförs till allmänheten på trådbunden eller trådlös väg, vilket även omfattar överföring av verket på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till verket från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

Ett verk överförs till allmänheten när det sänds ut i radio eller television eller på annat sätt överförs till allmänheten. Sådan överföring på annat sätt innebär t.ex. tillgängliggörande av ett verk via datanät i sådana fall där det inte är fråga om sådan överföring över datanät som kan betraktas som radio- eller televisionssändning. (RP 28/2004 rd, s. 81)

Enligt URL 2 §:n 4 mom. anses som offentligt framförande och överföring till allmänheten även framförande eller överföring som i förvärvsverksamhet sker inför en större sluten krets.

Om framställning för eget bruk föreskrivs i URL 12 §: Av offentliggjorda verk får var och en framställa enstaka exemplar för sitt enskilda bruk. På detta sätt framställda exemplar får inte användas för andra ändamål. Enligt URL 12 § 2 mom. fås framställning av exemplar för uppdragsgivarens enskilda bruk även ges i uppdrag åt utomstående, men denna rätt begränsas betydligt i URL 12 § 3 mom: Vad 2 mom. föreskriver gäller inte framställning av exemplar av bl.a. musikaliska verk eller filmverk.

Om vidareutskick av radio- och televisionssändningar föreskrivs i URL 25 h §. Verk som ingår i en radio- eller televisionssändning får med stöd av avtalslicens så som bestäms i 26 § utan att utskickningen ändras vidareutskickas för att tas emot av allmänheten samtidigt som den ursprungliga utskickningen.

Enligt URL 48 § får en radio- eller televisionssändning inte utan sändarföretagets samtycke vidareutskickas eller tas upp på en anordning genom vilken den kan återges. Utan samtycke av sändarföretaget får en televisionssändning inte heller återges i lokaler till vilka allmänheten har tillträde mot avgift.

En utskickning som har tagits upp får inte utan sändarföretagets samtycke förrän 50 år har förflutit från det år då utskickningen ägde rum

- 1) överförs till en anordning genom vilken den kan återges,
- 2) återutskickas,

3) spridas till allmänheten,

4) överförs till allmänheten på trådbunden eller trådlös väg på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till den upptagna utsändningen från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer. (URL 48 § 2. mom)

Enligt 48 § 4 mom. tillämpas på vidareändningar via kabel dessutom på motsvarande sätt 25 h § 1 mom. och 25 i § under de förutsättningar som nämns i bestämmelsen.

Högsta domstolens rättspraxis

Högsta domstolen har behandlat frågan om vidareändring i ett bostadsbolag i prejudikatet HD 1998:155. Ett servicebolag som ägdes av flera bostadsaktiebolag hade med hjälp av ett gemensamt antennät vidareänt televisionssändningar från Sveriges television till hushållen i de fastigheter som ägdes av bostadsaktiebolagen i fråga. Det var inte möjligt att fritt ansluta sig till antennätet och kretsen användare var således slutet. Eftersom nätet emellertid var omfattande var det fråga om sådan offentlig visning som avses i URL 2 § 3 mom. Högsta domstolen hänvisade också till nordisk praxis där 25 hushåll vanligtvis utgör gräns för offentligt framförande.

Enligt prejudikat HD 2002 II 20 hade ett bostadshotell berett sina kunder möjlighet att följa televisionssändningar genom att förse hotellrummen med televisionsapparater. Förfarandet ansågs innefatta ett i 47 § 1 mom. upphovsrättslagen avsett offentligt framförande.

Upphovsrättsrådet utlåtandep Praxis

Upphovsrättsrådet har nyligen gett ett utlåtande om ett liknande fall i UR 2006:8 (omröstning). Kretsen 25 hushåll kunde betraktas som en större slutet krets, där vidareändring dock inte var relevant eftersom den inte var yrkesmässig. Vidareändring till en större krets än 25 hushåll kunde betraktas som offentligt framförande av ett verk. Om verksamheten gällande vidareändring hade givits ut (outsourced) till ett kommersiellt bolag, skulle verksamheten vara av kommersiell natur och inga gränisar gälla.

Upphovsrättsrådets svar

1) Är det fråga om en överföring av verk till allmänheten när televisionssignalen förmedlas vidare från servern till hushållen i ett slutet IPTV-nätverk? Är antalet hushåll som kopplats till IPTV-nätverk relevant?

Enligt URL 2 § 3 mom. görs verket tillgängligt för allmänheten bl.a. när verket överförs till allmänheten på trådbunden eller trådlös väg. Överföring av televisionssignaler till ett slutet IPTV nätverk från en IPTV-server som är

belägen i huset - så som beskrivs i ansökan - är en upphovsrättsligt relevant överföring av verk, då mottagarkretsen konstituerar en publik.

Antalet hushåll har relevans eftersom mottagarna konstituerar en sluten krets. Upphovsrättsrådet har i UR 2006:8 konstaterat att en sluten krets med över 25 hushåll är en publik. Upphovsrättsrådet hänvisar också till HD 1998:155.¹

2) Om det är fråga om en överföring av verk till allmänheten, är det en samtidig och oförändrad vidareändning av en televisionsutsändning som avses i upphovsrättslagen 25 h § när TV-signalen distribueras i IPTV-nätverket?

Enligt URL 25 h § är det fråga om vidareändning då ett televisionsprogram vidareändras samtidigt och oförändrat av en annan organisation än den som har sänt den ursprungliga rundradiosändningen, och vidareändring inte sker för den ursprungliga rundradiosändningsorganisationens räkning.

3) Förutsätter IPTV-nätverket sändarföretagets samtycke enligt upphovsrättslagen 48 §?

Enligt URL 48 § 1 mom. får en radio- eller televisionsutsändning inte utan sändarföretagets samtycke vidareändras. Enligt 2 mom. får en utsändning som har tagits upp inte återutsändas utan sändarföretagets samtycke förrän 50 år har förflutit från det år då utsändningen ägde rum.

Överföring av en televisionsutsändning i ett slutet IPTV-nät, enligt beskrivningen i ansökan, förutsätter sändarföretagets samtycke. Antalet hushåll i ett slutet nät bedöms enligt kriterierna som angetts i svaret på fråga 1.

4) Är det fråga om en tillåten framställning av enstaka exemplar för enskilt bruk när en användare i IPTV-nätverket bandar in ett program på IPTV-servers hårdskiva?

Om en individuell användare av IPTV själv lagrar material för sitt eget privata bruk på servern och senare lagrar den i sin dator eller digitalbox för användning, är det fråga om privat kopiering för privat bruk enligt URL 12 §. Om materialet används också av andra, är det inte fråga om privat bruk eller privat kopiering, och rättighetsinnehavarnas godkännande krävs.

Om privat kopiering inte görs själv utan det är fråga om en kopieringsservice som erbjuds t.ex. av ett utomstående bolag, gäller URL 12 § 2 mom:

¹ Se också regeringens proposition RP 28/2004 rd s. 81: "Eftersom avsikten inte är att ändra omfattningen av rätten till tillgängliggörande för allmänheten är de gränsdragningar som gäller tillämpningen av den nuvarande bestämmelsen tillämpliga även efter det att lagen har ändrats." Detta innebär att det inte är olämpligt att hitta råd för lagtolkning fr. t.ex. HD 1998:155 gällande kriterier till "allmänheten".

Framställning av exemplar för uppdragsgivarens enskilda bruk får även ges i uppdrag åt utomstående. I det här fallet finns det dock begränsningar i 12 § 3 mom., nämligen vad 2 mom. föreskriver gäller inte framställning av exemplar av musikaliska verk eller filmverk.

Ordförande

Niklas Bruun

Sekreterare

Mikko Huuskonen

Utlåtandet har behandlats i upphovsrådets plenum. I mötet deltog Niklas Bruun (ordförande), Arto Alaspää, Riitta Brusila, Martti Heikkilä, Tuula Hämmäläinen, Teemu Kalliala, Satu Kangas, Kirsi-Marja Okkonen, Tytti Peltonen, Katariina Sorvari, Markku Uotila, Martti Virtanen och Ahti Vänttinen.